

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України у закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами корінних народів, національних меншин

Навчальна програма з угорської мови (складник типової освітньої програми) для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти з угорською мовою навчання

Особливості II циклу навчання

Стандарт початкової загальної середньої освіти передбачає поділ на два цикли, які враховують особливості фізичного, психічного і розумового розвитку дітей:

I цикл – 1-2 класи;

II цикл – 3-4 класи.

З метою дотримання принципів, на яких ґрунтується Нова українська школа, а саме: презумпція талановитості дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, здоров'я та безпека.

У першому циклі (1-2 класи) реалізація організаційної та змістової сторін процесу навчання грамоти відбувається на засадах доступності й перспективності, індивідуалізації й диференціації, оскільки передбачає врахування умінь, набутих дітьми у дошкільному віці, інтеграцію навчання елементарного читання й письма, розвиток або корекцію умінь виконувати звуковий аналіз слів, плавно по складах читати і писати, правильно сидіти за партою, тримати ручку чи олівець.

У другому циклі (3-4 класи), у третій клас є особливим щодо змісту й організації навчальної діяльності молодших школярів на уроках угорської мови. Саме тут відбувається активне становлення графічної навички письма: учні починають писати у зошиті в одну лінію, набувають умінь скоропису, що є необхідним для виконання ними об'єктивно більшої кількості письмових вправ; удосконалюються їхні знання і вміння щодо опанування важливого для початкової мовної освіти розділу «Звуки і букви»; третьокласники засвоюють найважливіші правила угорської літературної вимови і грамотного письма.

У 4 класі завершується вивчення початкового курсу угорської мови. Учні мають не тільки здобути нові знання, вміння і навички в роботі над текстом, із граматики, фонетики, правопису та розвитку мовлення, а й систематизувати відомості з різних розділів мови, узагальнити і закріпити опрацьоване в 1–3 класах. Адже знання і мовленнєві вміння, набуті молодшими школярами в

початкових класах, стануть основою для вивчення систематичного курсу рідної мови в основній і старшій структурних ланках загальноосвітньої школи.

Структурування курсу здійснено за принципом змістового узагальнення.

Результати навчання

На кінець II циклу навчання

здобувач/здобувачка початкової освіти (учень/учениця):

1) взаємодіє з іншими усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

2) аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення естетичного та емоційно-чуттєвого досвіду;

3) висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими письмово та в режимі онлайн, дотримується норм літературної мови;

4) досліджує індивідуальне мовлення – своє та інших, використовує це для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

№ п/п	II цикл (3-4 клас)	
	Загальні результати	Обов'язкові результати навчання здобувачів початкової освіти:
до пункту 1		
1.1	Сприймає усну інформацію	Критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію
1.2	Перетворює усну інформацію	На основі почутого створює асоціативні схеми, таблиці; стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст із різних перспектив
1.3	Виокремлює інформацію	Виокремлює необхідну інформацію із різних усних джерел, серед іншого з медіатекстів, для створення власного висловлення з конкретною метою
1.4	Аналізує та інтерпретує усну інформацію	Визначає й обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації; пояснює зміст і форму текстів, медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших
1.5	Оцінює усну інформацію	Висловлює своє ставлення до усного повідомлення, простого тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючись на власний

		досвід; визначає позицію мовця, погоджується з нею або заперечує її
1.6	Висловлює і захищає власні погляди	Висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших; дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди
1.7	Використовує словесні й несловесні засоби під час представлення своїх думок	Обирає словесні й несловесні засоби спілкування, доречно використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети; правильно інтонує різні види речень за метою висловлювання; знаходить, засоби художньої виразності у творах різних жанрів, використовує їх у власному мовленні
1.8	Регулює власний емоційний стан	Описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/ побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету
до пункту 2		
2.1	Сприймає текст	Прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією; володіє повноцінною навичкою читання (вголос і мовчки) як загальнонавчальною, що дає змогу зрозуміти тексти різних видів
2.2	Аналізує та інтерпретує текст	Пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти; формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті; визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів
2.3	Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	Описує емоційний стан персонажів, співпереживає
2.4	Оцінює текст	Висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і

		довкілля, наводить прості аргументи щодо власних думок, спираючись на текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми медіатексту
2.5	Обирає тексти для читання	Визначає мету читання (для задоволення, розваги, знаходження потрібної інформації) та обирає відповідні тексти
2.6	Перетворює інформацію	На основі тексту створює план, таблицю, модель
2.7	Читає творчо	Експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час театралізації)
до пункту 3		
3.1	Створює письмові висловлення	Пише рукописними буквами розбірливо, в темпі який дозволяє записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлення, записує їх, враховуючи мету та адресата й дотримуючись норм літературної мови, користується орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює прості медіатексти, використовує різні форми
3.2	Взаємодіє онлайн	Створює короткі дописи для захищених ресурсів, наприклад, для веб-сайту школи
3.3	Редагує письмові тексти	Знаходить і виправляє орфографічні помилки, зокрема, застосовуючи знання про будову слова; аналізує та вдосконалює створений текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного
до пункту 4		
4.1	Досліджує мовні явища	Аналізує значення слів, спираючись на контекст, будову слова, перевіряє власний здогад за словниками; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми й антоніми, фразеологізми для досягнення мети

		спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання
4.2	Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	Створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси експериментуючи зі звуками, словами, фразами; виокремлює характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази); спостерігає який вплив вони мають на співрозмовників; коригує своє мовлення

Результати навчання та пропонований зміст з угорської мови та читання для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти з угорською мовою навчання	
3 évfolyam	
Fejlesztési követelmények	Tevékenységek/Ismeretek
Tematikai egység «Szóbeli kommunikáció»	
<p>A tanuló: értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait; használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat; beszédstílusát beszélgető partneréhez igazítja; bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe; a közös tevékenységeket együttműködő magatartással segíti.</p>	<p>A helyes beszédlejtés, a helyes kiejtés, a mondatfonetikai eszközök alkalmazása különbéle kommunikációs helyzetekben. Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások, a hangzó beszéd, az olvasott szövegek értelmezésekor szavak jelentésének, stílusértékének megfigyelése. A tapasztalatok felhasználása szövegalkotáskor és beszélgetés közben. Felolvasáskor, szövegmondáskor nonverbális eszközök használata a kifejezés segítésében. Vélemény kulturált megfogalmazása. Figyelem a beszélgetőtársra. Az üzenet lényegének és érzelmi háttérének megfigyelése, értékelése. Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. Szóbeli közlések tartalmának rövidített elmondása.</p>
Tematikai egység «Olvasunk»	

A tanuló:

az olvasás terén motivált, érdeklődő;
ismert tartalmú szöveget folyamatosan, kifejezően olvas fel felkészülés után;
felolvasása értelmező, az írásjelekszerint tagolt;
hanglejtése és tempója beszédéhez közelítő;
felismeri és javítja a hibáit;
az életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt néma olvasás útján megért;
értelmezi az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait;
megfelelő nyelvi tudatossággal rendelkezik;
ismeri és tanítói segítséggel használja a tanult olvasási stratégiákat.

megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait,
magyarázza cselekedeteiket;
azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét;
konkrét esetekben felismeri a mesére jellemző fordulatokat,
szókapcsolatokat, mesejellemzőket;
az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.

Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú, folyamatos, nem folyamatos, kevert, egyéni, közös és tankönyvi célú szövegek megismerése, ezek megértése.

Globális és kereső olvasás, grafikus szervezők (ábrák, táblázatok, gondolattérkép, fűrtábra) alkalmazása a hatékonyabb szövegértés érdekében.

Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása.

A következő olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a szöveg átfutása, az előzetes tudás aktiválása, jóslás, anticipáció.

Az olvasás céljának, módjának az olvasás megkezdése előtt való tisztázása.

Az olvasmányok témájának megfigyelése, azonos témájú szövegek összehasonlítása (pl. gyerekalakok és gyereksorsok).

Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.

Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén).

Jellegzetes irodalmi témák, motívumok (pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban.

A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.

Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. Mesékre jellemző kezdő és befejező fordulatok, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok felismerése.

	<p>Rövidebb irodalmi szövegek (versek, mesék, elbeszélések) önálló olvasása.</p> <p>Nagyobb terjedelmű, jellemzően kortárs magyar és európai gyermekirodalmi alkotás (meseregény, ifjúsági regény, mesés-, verseskötet) elolvasása a tanító irányításával. Művek a kortárs magyar irodalomból. (Például Berg Judit: <i>Rumini</i>; Boldizsár Ildikó: <i>Boszorkányos mesék</i>; Csukás István: <i>Süsü, a sárkány</i>, <i>Pom Pom összes meséi, gyerekversek</i>; Lázár Ervin: <i>Szegény Dzsoni és Árnika</i>; Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Szabó T. Anna <i>gyerekversei</i>; Tóth Krisztina: <i>Londoni mackók</i>.)</p> <p>Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriafejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Részvétel csoportos improvizációs játékokban.</p> <p>Olvasmányok szövegének reprodukálása, illusztrálása rajzzal, zenével, képzőművészeti alkotással.</p>
--	--

Tartalmi egység «Kommunikálunk írásban»

<p>A tanuló: írása jól olvasható; írastempója lendületes; füzetvezetése rendezett.</p> <p>a tanult fogalmazási ismereteket felhasználja az elbeszélő fogalmazások készítéskor.</p> <p>a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával kb. egy oldal terjedelmű elbeszélő fogalmazást készít; a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket használ; a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelzi; a tanító útmutatásai alapján kijavítja fogalmazási és helyesírási hibáit.</p>	<p>Az írástechnika fejlesztése, helyes írásszokások megszilárdítása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás).</p> <p>Az írás lendületének és tempójának fokozása.</p> <p>Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással.</p> <p>Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.</p> <p>Saját írásbeli kifejezések alkotása.</p> <p>Írásbeli munkák ellenőrzése.</p> <p>A különböző szövegformák tartalmi és szövegszerkesztési</p>
---	--

	<p>jellemzőinek ismerete. Kellő tapasztalat a cím szerepéről, jellemzőiről; a szövegek felépítéséről; az időrendről; az esemény, az előzmény és a következmény kapcsolatáról; a szöveg kohéziójáról; a tématartrásról; a nyelvi megformáltságról; a különböző szövegforma jellemzőiről, a bekezdések szerepéről. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend érzékeltetése, a szöveg tagolása bekezdésekre.</p> <p>A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása az elbeszélő szövegek alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. Önálló írásbeli fogalmazások készítése elbeszélő szövegformában. A párbeszéd beillesztése a történetmondásba. Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématartrással, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a fölösleges szóisméltődés kerülése. A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.</p>
Tartalmi egység «Felfedezzük a médiát»	
<p>A tanuló: <i>Értelmezi</i> az egyszerű média termékeket (képeket, képregényeket, gyermek folyóiratokat, stb.); <i>részt vesz</i> a média termékek tartalmának és alakjának a megbeszélésében; <i>kifejezi</i> saját gondolatait és érzelmeit az egyszerű médiatartralmakat illetően.</p>	<p>A médiáról való elképzelés, médiaműveltség (rendeltetés (cél) és célközönség (Ki fogja ezt nézni/hallgatni? Miért?); igaz és hamis információ). Vizuális média (a könyv mint az információ forrása, folyóiratok, újságok, fénykép mint az információ forrása (például: tájkép, arckép,</p>

	<p>életkép); a rajz mint az információ forrása. Képregény).</p> <p>Audiovizuális média (rajzfilmek, kedvenc hős, hang, zene a rajzfilmben, rajzfilmek megtekintéséhez szükséges kiválasztási kritériumok; mozi (információs rendeltetése).</p> <p>Társalgás digitális eszközök segítségével (társalgáshoz való rövid írásos, írásbeli kifejezések digitális eszközök segítségével – kérdés, bocsánatkérés, köszönet, kívánság, kérés, köszöntés, meghívás, tanácsadás, beleegyezés, elutasítás stb., piktogramok érzelmek ábrázolásához (hangulatjelek, ezen belül smile-ik grafikai ábrázolása).</p> <p>Magatartási szabályok és biztonság az online térben (a világhálón).</p>
<p>Tematikai egység «Felfedezzük a nyelvtani jelenségeket»</p>	
<p>A tanuló: felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, használja a szabályokat; felismeri, megnevezi és megfelelően jelöli a mondatfajtákat; toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat; a szöveggörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket. a mondatot nagybetűvel kezdi és írásjellel zárja; a begyakorolt szóképzlet körében biztonsággal alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat; írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak; helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.</p>	<p>A felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és egnevezése szövegben.</p> <p>A rokon értelmű szavak, a öbbjelentésű, azonos alakú szavak helyes használata.</p> <p>A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában is, szócsoportokban, mondatban és szövegben.</p> <p>Különféle időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban.</p> <p>Az igekötők szerepének és írásmódjának megfigyelése. Tudatos alkalmazásuk.</p> <p>A főnév fajtáinak csoportosítása, megnevezése. Többes számú főnevek alkotása.</p> <p>A <i>-ba, -be, -ban, -ben</i> ragos főnevek helyes használata mondatalkotással,</p>

	<p>szövegértelmezéssel. A melléknév szerepének ismerete a nyelvhasználatban. A fokozott melléknévi alakok használata szövegalkotáskor.</p> <p>A mondatvégi írásjelek helyes használata az egyszerű mondatok végén. Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységekben: ragos főnevek, igeidők, ragos és kiejtéstől eltérő írásmódú igék; igekötős igék; fokozott melléknevek. Hosszú hangok jelölése a melléknevek végén. A főnév <i>-t</i> toldalékának (ragjának) és a múlt idő jelének egkülönböztetése. A <i>j</i> hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.</p>
--	---

4 évfolyam	
Fejlesztési követelmények	Tevékenységek/Ismeretek
Tematikai egység «Szóbeli kommunikáció»	
<p>A tanuló: értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait; használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat; beszédstílusát beszélgető partneréhez igazítja; bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe; a közös tevékenységeket együttműködő magatartással segíti.</p>	<p>A helyes beszédleghzés, a helyes kiejtés, a mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben (pl. párbeszéd, felolvasás, kiscsoportos beszélgetés, vita, beszámoló). Felolvasáskor, szövegmondáskor nonverbális eszközök használata a kifejezés segítésében. Vélemény kulturált megfogalmazása. Figyelem a beszélgetőtársra. Az üzenet lényegének és érzelmi hátterének megfigyelése, értékelése. Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, stílusértékének értelmezése az olvasott szövegekben. A különböző tantárgyak tanulásakor használt szakkifejezések, olvasmányokból kiemelt ritkábban használt szavak célzott használatával</p>

	<p>az aktív szókincs gyarapítása. Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. Hosszabb szóbeli közlések tartalmának rövidített elmondása.</p>
--	--

Tartalmi egység «Olvasunk»

<p>A tanuló: az olvasás terén motivált, érdeklődő; folyékony, automatizált olvasástechnikával rendelkezik a hangos és a néma olvasás területén is; felismeri és javítja a hibáit; felismeri és megérti azokat a különböző típusú, műfajú szövegeket, amelyekről tanult; szintetizálja, értelmezi és értékeli az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait; megfelelő nyelvi tudatossággal rendelkezik; ismeri és tanítói segítséggel használja a tanult olvasási stratégiákat.</p> <p>megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket; azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét; konkrét esetekben felismeri a mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemtzőket; az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.</p>	<p>Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú, folyamatos, nem folyamatos, kevert, egyéni, közös és tankönyvi célú szövegek megismerése, ezek megértése. Globális és kereső olvasás, grafikus szervezők (ábrák, táblázatok, gondolattérkép, fűrtábra) alkalmazása a hatékonyabb szövegértés érdekében. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása. Gondolatok és információk értelmezése és integrálása, tartalom, nyelvezet, szövegszerkezet vizsgálata és értékelése. A következő olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a szöveg átfutása, az előzetes tudás aktiválása, jóslás, anticipáció. Az olvasás céljának, módjának az olvasás megkezdése előtt való tisztázása.</p> <p>Az olvasókönyvi szövegek csoportosítása formájuk, műfajuk és</p>
---	---

kommunikációs szándékuk szerint.
Az olvasmányok témájának megfigyelése,
azonos témájú szövegek összehasonlítása (pl. gyerekalakok és gereksorsok).
Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.
Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén, hasonlatok).
Jellegzetes irodalmi témák, motívumok
(pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban.
A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.
Elbeszélések 20. századi eseményekről, hőskről, sorsokról. Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása.
Mesékre jellemző kezdő és befejező fordulatok, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok felismerése.
Rövidebb irodalmi szövegek (versek, mesék, elbeszélések) önálló olvasása.
Nagyobb terjedelmű, jellemzően kortárs magyar és európai gyermekirodalmi alkotás (meseregény, ifjúsági regény, mesés-, verseskötet) elolvasása a tanító irányításával. Művek a kortárs magyar irodalomból. (Például: Békés Pál: *Félőlény, A bölcs hiánypótló*;
Csukás István: *Keménykalap és krumpliorr, gyerekversek*;
Dávid Adám: *A Virág utcai focibajnokság*; Lackfi János: *Kövér Lajos színre lép*;
Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Szabó T. Anna *gyermekversei*;
Varró Dániel: *Túl a Maszat-hegyen*.)

	<p>Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memóriagyakorlatok, fantáziajátékok, elképzelt és valóságos helyzetek megjelenítése. Részvétel csoportos játékokban, állóképek tervezése, kivitelezése és megbeszélése. A mozgás és a szövegmondás összekapcsolása. Egyszerűbb drámai konvenciók és a színházi formanyelv alapjainak tapasztalati megismerése (jelenet, felvonás, kezdet és vég, díszlet, berendezés, jelmez, kellék, fény- és hanghatások). A tanultak felhasználása saját produkcióhoz, bábelőadások, színházi előadások megbeszélésekor.</p>
<p>Tartalmi egység «Kommunikálunk írásban»</p>	
<p>A tanuló: ismeri a különböző szövegformák tartalmi és formai jellemzőit; a tanult fogalmazási ismereteket felhasználja leíró fogalmazások, tájékoztató szövegek, illetve rövid szöveges üzenetek készítésékor.</p> <p>adott vagy választott témáról 8–10 mondatos leírást, jellemzést készít a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával; figyel a bemutatás sorrendjére és a nyelvi eszköz használatára; a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket használ; a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelzi; a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával tájékoztató szövegeket, rövid szöveges üzeneteket készít; a tanító útmutatásai alapján kijavítja fogalmazási és helyesírási hibáit.</p>	<p>A különböző szövegformák (hír, leírás, levél, meghívó; értesítés; hirdetés; SMS; e-mail) tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek ismerete. A tartalmi, szerkezeti jellemzők összehasonlítása. A bemutatás sorrendjének, nyelvi eszközeinek megfigyelése irodalmi példákon, köznapi és ismeretterjesztő szövegeken. A címzethez igazodó stílus felfedezése.</p> <p>A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. Szemléletes leírások készítése egyszerű tárgyról, növényről, állatról. Jellemzés készítése emberről. Levélírás, levélcímzés. Tájékoztató szövegek készítése. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása különféle alkalmakra a címzett személyének figyelembevételével. Fogalmazásírás a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. A fogalmazás koherenciájának</p>

	<p>megteremtése tématarással, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a fölösleges szóismétlődés kerülése. A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.</p>
<p>Tartalmi egység «Felfedezzük a médiát»</p>	
<p>A tanuló: <i>kezeli az egyszerű média termékeket;</i> <i>megvitatja az egyszerűbb médiaszövegek tartalmát;</i> <i>elmondja, miről szólnak;</i> <i>eldönti, miről és kinek szólnak ezek a médiaszövegek;</i> <i>megmagyarázza milyen verbális és nonverbális információkat tartalmaznak;</i> <i>kifejezi véleményét a média termék formájáról és tartalmáról;</i> <i>létrehoz egyszerű média termékeket (levél, sms, közlemény, fotó, kollázs stb) mások segítségével.</i></p>	<p>Ismerkedés a média fogalmával, média termékekkel való munka. Internet (általános tudnivalók a virtuális beszélgetésről, illemszabályairól, veszélyeiről). Közpjuteres játékok, mint a tanulás forrásai, fejlesztés és pihenés. Hatásai az egészségre. Reklámok (a reklámok hatásai az emberek viselkedésére, reklám a médiában, hogyan kerüljük el a nem kívánt reklámok megjelenését). A médiaszövegek tartalma és formája (ezek hatása a személyiség fejlődésére (szín, zene, animációs mesefilmek), zene a reklámokban.</p>
<p>Tematikai egység «Felfedezzük a nyelvtani jelenségeket»</p>	
<p>A tanuló: felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, használja a szabályokat; toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat; a szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igemódokat; alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek.</p> <p>a begyakorolt szókészlet körében biztonsággal alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat; írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak; helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.</p>	<p>A szófajokról tanult ismeretek kibővítése: számnév, névmás, névelő, névutó. A szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában is, szócsoportokban, mondatban és szövegben. A tulajdonnevek csoportjainak megismerése: személynevek, állatnevek, földrajzi nevek, intézmények neve, márkanevek, címek. Az igemódok fogalmának megismerése. Az igemódok és a mondatfajták kapcsolatának felfedezése. A fokozott számnévi alakok helyes használata. A névelők és a névutók szerepének</p>

	<p>ismerete. A névelők helyes használata.</p> <p>A névmások (személyes, mutató, kérdő) szerepének megértése, alkalmazásuk a mondatokban.</p> <p>Szóalkotások: összetett szavak, tulajdonnévből képzett melléknevek.</p> <p>Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységekben: igeidők, ragos és kiejtéstől eltérő írásmódú igék; felszólítást kifejező igealakok; igekötős igék; tulajdonnevek, fokozott melléknevek és számnevek; ragos névszók; névutós szerkezetek; betűvel írt számnevek; a keltezés többféle formája.</p> <p>A főnév <i>-val, -vel</i> toldalékos (ragos) alakjainak helyesírása.</p> <p>A <i>j</i> hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.</p>
--	--

A beszédképesség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése képezi alapját és kiinduló pontját valamennyi újonnan megtanulásra kerülő nyelvi tevékenységnek.

E fejlettség döntően meghatározza a gyermek kortársaival való kapcsolattartásának és iskolai pályafutásának sikerét. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez.

A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása fejleszti a tanulók kritikai érzékét, ítélőképességét és empátiáját, a kifejezés nyelvi megvalósulására való figyelmet. Lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, irodalmi kifejezésformák, stílusbeli és szerkezeti sajátosságok felfedezésére, a magyar nyelv és a magyar kultúra hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

Az írásbeli szövegalkotás szabályainak megtanítása különböző témájú és szövegtípusú olvasmányok feldolgozásával valósul meg. Ezek szolgálnak mintául a gyermekek fogalmazásaihoz, nyitnak utat a későbbi kreatív alkotásokhoz, a képzelet, az érzelmek, a gondolatok önálló kifejezéséhez. A szövegek az árnyalt, gazdag szókincs kialakításának forrásai is; hozzájárulnak az önkifejezés igényének kielégítéséhez és képességének fejlődéséhez.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás-szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív

fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek és korlátainak megismerése, a szelekció, az összehasonlítás és a kritikai feldolgozás képességének fejlesztése.

A 3–4. évfolyamon az írás-helyesírás tanításának célja az életkornak és az oktatás igényeinek megfelelő írástechnika differenciált kialakítása, a tanulást és az írásos önkifejezést szolgáló eszközzé fejlesztése az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek megszerzésével elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata. Fejlődésnek indul a nyelvi kifejezésre irányuló figyelem, az önértékelő képesség, a kritikai érzék és az igényes, változatos és kifejező nyelvhasználatra való törekvés különféle kommunikációs helyzetekben.